

جاستىق جىرى

جەڭس بىرىسحان ۇلى

اۋ سەمسەر

ۇلتتار باسپاسى

جاستىق جىرى

جەڭىس بىرسىجان ۇلى

اق سەمسەر

ۇلتتار باسپاسى

جاۋاپتى رەداكتورى: ئابىرا قابىدشكۇر قىزى

اق سەمسەر

جەڭس بىرىسجان ۇلى

ۇلتتار باسپاسى باستىردى، تاراتادى
شىنخۇا كىتاپ دۇكەندەرىندە ساتىلادى

دېشىن باسپا زاۋودىدا باسلىدى

2008- جىلى شىلدە، ئېرىنشى باسپاسى

2008- جىلى شىلدە، بېيجىڭ، 1- باسلىۋى

باغاسى: 15.00 يۋان

责任编辑：塔比娜

图书在版编目(CIP)数据

白剑：哈萨克文 / 杰恩斯·热斯汗著. —北京：民族出版社, 2008.7

(青春之歌丛书)

ISBN 978-7-105-09467-7

I. 白... II. 杰... III. 讽刺小说 - 作品集 - 中国 - 当代 - 哈萨克语 (中国少数民族语言) IV. I247.7

中国版本图书馆 CIP 数据核字 (2008) 第 102581 号

民族出版社出版发行

(北京市和平里北街 14 号 邮编: 100013)

<http://www.mzcbs.com>

民族出版社微机照排 北京迪鑫印刷厂印刷

各地新华书店经销

2008 年 7 月第 1 版 2008 年 7 月北京第 1 次印刷

开本: 850 毫米 × 1168 毫米 1/32 印张: 9.375

印数: 0001-2000 册 定价: 15.00 元

ISBN 978-7-105-09467-7 / I·1939(哈 258)

编辑室电话: 64228006

发行部电话: 0991-2854817

مازمۇنى

۱. ئازىل — سىقاق اخگىمەلەر

- 3 ..... مەيرامگۈلنىڭ مەسكەيى
- 9 ..... ساندال سارى
- 18 ..... لىدىيانىڭ ادەمى ۋە ئۇنى جانە تىنىگۈلنىڭ جامان كۈيەۋى ...
- 42 ..... ەرمەك جانە ونىڭ ەمزدىگى
- 49 ..... ارىلعان ارمان
- 51 ..... شاش ەگۈ
- 57 ..... دەموكراتىيا
- 63 ..... ارقالى اۋلىنايلارى
- 90 ..... شىپالى شىرتكى
- 96 ..... ايمقتىرۋ ورنى
- 103 ..... الدەبايدىڭ ارىزى
- 114 ..... سارى باتىنكە
- 119 ..... «قا تىگىنىشى» قايدا كەتتى ؟
- 123 ..... ماحابباتتا كوز جوق ..
- 126 ..... وتكەلدەگى ۇشەۋ
- 131 ..... ەكى قارعا ..
- 142 ..... جاماۋ ەتك
- 149 ..... قىزىل الما
- 154 ..... كوك ەبورنىڭ كىەسى

158	تارعىل بۇزاۋ ، ەكى كۇشك جانە توشاي
163	قاۋىنشنىڭ بالاسى
168	ءشتارلىق
172	بۇلانىۋ
179	بەكتايدىڭ جۇدىرىعى بەس سوم
183	اباي ، اباي جانە اباي
191	ناپتالين مۇعالم
197	قۇماش اعا
203	مي جەڭلىدەتۋ
205	مەنىڭ اتم قايتىپ وزگەردى
211	دۇنيەقور
218	دوكەيدىڭ ءتىل ۇيرەنۋى

فەلياتوندار

225	ديانشىگە شىعۋ
229	حاتشىنىڭ ايەلى
234	الجىعان شال مەن اقىلدى جىگىت
240	اق پەن قارا
243	سالاۋاتىن ساقىتاۋ
245	سۋ ءشۋ مەن مۇز جالاۋ
246	حامەلون بينا
248	قازىرگى توزۋ
250	ءادىلعارى بولۋ وڭاي ما
253	اسپانعا شىعۋ
258	اقىن جانە دارەجە

- 261 ..... قۇۋانپ قالۇ
- 263 ..... اسپان ورداسى
- 265 ..... ”...قاتارلىلاردىڭ“ قالتارسى
- 267 ..... كىز قازىق
- 268 ..... قانغا ءوتۇ
- 269 ..... تاسكەنە
- 271 ..... ۇزاق ساپار
- 273 ..... الەم ادامدارىنا كىم ەلشى بولادى؟
- 277 ..... ەبزدىڭ اۋىلدىڭ قۇبجىقتارى
- 278 ..... العاشقى قۇتىرۇ
- 280 ..... حالىققا پايدالى كىتاپ
- 286 ..... ەشوپشى مەن ”شولپان“

ازیل - سقاو
انگمه لہ

مەيرامگۈلنىڭ مەسكەيى

ئەبىزنىڭ ماۋلەن مەن مەيرامگۈل دە باردامدارنىڭ وسىزاماندا. -
 ھان راحاتتى تۇرمىسىن كەشەرۋگە بارىشا نىتىعاتىن . ئەبىراق ،
 بەس سادىراسى مەن توقىمداي ەگىستىك جەر ولاردىڭ قولىن بايلاپ
 قىسقا ەجىپ كۈرمەۋگە كەلمەيتىن . مەيرامگۈل مەن ماۋلەن تىر-
 ناشتاپ جىعان ازىن-اۋلاق تىن-تەبەننە مۇزداتقىش الماق بولسا
 دا سۇ جاڭخاسى قۇيرىعىن دا ۇستاتپادى ، امالى تاۋسىلىپ ، اپشىسى
 قۇرىلغان ەكەۋى اقىرى ەسكى زاتتار بازارىنا بارىپ باردامداردان
 قالغان ، ەسكىلىگىندە ايتار جوق مۇزداتقىشتان بىرەۋىن الپ
 قايتتى . ەسكى جاماعانىڭ ەسى شىعادى دەپ ونىسى ۇش اي
 بولماي جاتىپ جۈرەگى سوعۇدان توقتاپ ، اباجاداي بولىپ ماڭقىدى
 دا قالدى . سىرتى جىلتىراغان ەرى ۇيگە وزىنشە كورىك بەرىپ
 تۇرغان ونى كىلەتكە اپارىپ وبالدى ەتەتىن ەمەس . امال تاپقىش
 مەيرامگۈل ورىك-مەيز ، كانپىت-پىراندىك سەكىلدى ەداندى-قۇ-
 جىرىن ۇستىنگى بولەگىنە ، كورىمدەۋ تاقسا-تالەنكەلەرىن استىنقى
 بولەگىنە ساقىتاپ پايدالانغان ەدى . ۇيدە بار ەتاتتى-ەدامدىنى قايدا
 تىقسا دا يىسكەپ تاۋىپ الاتىن ۇش جۇگىرمەگى قويسىن با ، نە
 ونىڭ اۋزىن قۇلىپتاۋعا كەلمەسە ؟ ! اقىرى مەيرامگۈل مۇزداتقىش-
 تىڭ پايدالانۇ رولىنا جانە دە وزگەرس ەنگىزىپ ، ۇستىنگى قاباتىنا
 تاقسا-تالەنكە ، ال استىنقى قاباتىنا ەوزىنىڭ ەبىر كىەر توپلى-پاتەن-
 كەلەرىن سالىپ تىنىش بولدى . ۇش ايدان سوڭ ماۋلەننىڭ

قارىنداسىنا قاراشلىكتەگى بايدىڭ بىرىنە قۇدا تۇستى دە قۇدادان كەلگەن جىلقى مەن اقشاعا ءوز جىناغانىن قوسىپ كىم كورىنگەن الپ ءىمىنىپ جاتقان ەسكى اۆتوكولىكتىڭ شاعىن تۇرپاتتاعىسىنان ءبىردى الپ ەدى ، ونىسى ءتورت ايدان سولڭ وكپە-باۋىرىنان پالە شىعپ توقتاپ قالدى دا ، مەيرامگۈل ونى ءبىر جاعىن قۇرت كەپتەرەتىن ورە ەتىپ السا ، ەندى ءبىر جاعىن ”كىرجايەش“ ەتىپ پايدالانىپ جىرعاپ قالدى . جاڭا نارسە الۋعا قاشان دا كۈيى كەلمەي جۈرەتىن ماۋلەن ءۇش قويغا كۈنەلىگىنە كىسى قىزىعاتتىداي ءبىر ەسكى موتوتسىكىل ساتىپ الپ ، ءتورت ايدان سولڭ بۇيرەگى مەن ماي قۇيىغان ماسەلە شىعپ مىنۋگە كەلمەي قالعاسىن ، ەكى دوڭعالانغان سول موتانىڭ كوزىندەي كورىپ ۇستاپ جۈرەتىن قول اربا جاساپ الادى . جانە ءبىر رەت جىرما التى جىل ماۋلەن-نىڭ كىرىن جۇىپ ، توزعان قولىن ونان ارى توزدەرىمى كەلمە-گەن مەيرامگۈل ەسكى زاتتار بازارىنان ءبىر كىرجۈەش ساتىپ العان ەدى ، ونىسى بەس اي بولماي جاتىپ كىر سالسا ايلاندىرا المايتىن بولىپ ، ال سۇدىڭ ءوزى بولسا شىرىق كۈبەلەك ايلاندىرا-تىن ونەر شىعارعاسىن قاشان دا امال تاپقىش مەيرامگۈل سول كىر جۈەشتى سابا ورنىندا پايدالاندى دا كىرجۈەشتان سارماي الپ ، سابا پىسكەنەننەن ازات بولدى . ماۋلەن ارزانعا ءبىر اسپا ساعات العان ەدى ، ونىسى باتەربانى شاق كەلتىرمەگەننە قاراماي ارتىق جۈرەتە-نىنە كوڭىلى تولماعان ، ءار نارسەنىڭ بىرىن تاۋىپ وزگەرتىپ پايدالانۋعا بىسلىپ العان مەيرامگۈل اسپا ساعاتقا اتاسى-ەنەسى ، اكە-شەشەسىنىڭ سۈرەتىن سالىپ تۈرىنە ىلە قويىپ ەدى جارىسقانى سونداي ، ماۋلەننىڭ ءوزى ”مىنا سۈرەت رامكاسى نەدەگەن-ادەمى ؟!“ دەپ تاڭىالدى . ءارقانداي نارسەنى پايدالانۋعا كەلگەندە شەبەرلىك كۈرسەتەتىن مەيرامگۈل كىرجايەش ماشىنانىڭ كابەنكە-

سەندەگى ورنىدىن وتتىڭ باسنا اكەلىپ قويىپ ەدى كابىنكەدە
وتىرعانداي جاراسا كەتتى .

ورازا ايندا مەيرامگۈل قالاشققا بارىپ كەلگەن كۈنىڭ ەرتە-
سى ، ەار سايعا ەوز بىلگەننىشە سالىپ العان ۇيلەرى بار قاراشلىك
قىستاعىنىڭ جوعاى جاقتاعى سايندا وتىراتىن اتا-ەنەسى مەن تو-
مەن جاقتاعى سايعا ىرگە تەپكەن ەوز اكە-شەشەسىن قويىپ-
ماي :

— مەن بازاردان ون بەس مىنۇتتا ەت پىسىراتىن مەسكەي
ساتىپ اكەلدىم ، وسىزامانىنىڭ ەڭ جاڭا ەونىمى بولعان سول مەس-
كەيدىڭ قىزىعىن ەبىر كورسەتەيىن ، ۇيگە بارىپ سول قىسىمدى
مەسكەيدى كورىپ قايتىڭىزدار؟— دەپ جىعىلا جابىسىپ بولماعا-
سىن ”شاقىرعان جەردەن قالما ، شاقىرماغان جەرگە بارما“ دەپ
بىلەتىن ۇلكەن كىسىرلەر دە سيلاپ شاقىرعاسىن سول مەسكەيدى
كورۋىگە كەلدى . مەيرامگۈل اتالارى مەن اپالارىن مۇزداتقىشتاعى
تاقىسا-تالەنكەلەرىن الپ شىعپ ، كىر جۇعىشىپەن العان سارمايىن
سالىپ ، ماشىنا ورەدەگى اق جارما قۇرتتان اكەلىپ ، ەداندى
قۇجىرىن قايدا تىققانىن بالالارىنان سۇراپ ەجۇرىپ ارەڭ تاۋىپ ،
شاي قۇيا ەجۇرىپ مەسكەيدى كورسەتتى . قاراماققا جاي مەسكەيدەن
اۋمايتىن ، ەبىراق ، سۇيەكتى ، قاقپاعى قۇرساۋلانىپ نەىز جابىلا-
تىن ، سورايىعان ەبىر عانا تۇتقاسى بار ەكەن . مەيرامگۈل قىسىمدى
مەسكەيدى ەتلىنىڭ بارىنشا ماقتاپ تانىستىرىپ بولعاسىن مەسكەي-
گە قوسباسىمەن ەبىر جانباسىن سالىپ مەشكە قويدى . ەسۈت
پىسىرىم ۋاقىتتان كەيىن مەسكەي ”پىسىلداپ“ ەوز ونەرىن كور-
سەتە باستادى . قىسىمنان اۋاننىڭ اعىسى كۇشەيگەن ساين مەسكەي
قوزعالاتىپ كورگەندەردىڭ كوڭىلىنە بەلگىسىز الاڭ پايدا بولا
باستادى دا ەبارى مەشتىڭ توڭىرەگىنەن السىتاپ وتىرىستى . ون

جەتى مېنۇت بولغاندا مەسكەيدى تۇسۇردى . ھاۋىنىڭ نەدەن بولسا قاتەرنىڭ سودان . ماۋلەن مەسكەيدى جەرگە قويدى . قاسىيەتتى مەس- كەيدى كورسەتكەندەر مەن كورگەلى كەلگەندەردىڭ كوڭىلىنە بولسا دا ءساتتى بولا بەرسە بولار ەدى ، مەيرامگۈلدىڭ مەسكەيى ەسكى زاتتار بازارىنان العان ، باردامداردان قالغان بولعاسىن دا مەسكەي- دىڭ ءتۈبى جەرگە تيەر- تيمەستە قاي جەرىنەن كىنارات شىقتى ونى ءيتىم ءبىلىسن ، قىسمى جوعارىلاپ ، جەلى شىقپاي تۇرغان مەس- كەي وقىس داۋىس شىعارىپ ”تارس“ ەتتى دە ءۇيدىڭ ءشىن بۇ باستى دا كەتتى . تۇمان ايىققاندا بارىپ ەسىن جيعان ماۋلەن مەسكەيدىڭ قاقپاعىنىڭ ، ونداعى ەتتىڭ ، سورپانىڭ زىم- زيا بولعا- نىن ، ولگەندە كورگەن جالعىز جامباس پەن اسىق جىلىكتىڭ توبەدەگى قۇي قاعازعا كىرىپ جوق بولغانىن ، ەت پارشالارنىڭ ءۇيدىڭ بار جەرىندە ۇنتاققا ايلانىپ جابىسىپ تۇرغانىن ، قولنىڭ سىرتى سورپاعا كۇيىپ قالغانىن كوردى . تورگە قاراپ ەدى اپ- ساتتە نە بولغانىن بىلمەي اڭتارىلىپ اۋىندارى اڭقىعان ۇلكەندەردى كوردى . ماۋلەننىڭ بەت الدىنان ءبىر نارسە ”زۇ“ ەتىپ وتە شىققان- داي بولىپ ەدى ، سول نارسە شاماسى مەسكەيدىڭ تولىق جابىلماي اتىلعان قاقپاعى بولسا كەرەك ، ماۋلەننىڭ توبەسىندەگى قۇي قاعاز ۇڭىرەيىپ تۇر دا ، سول ۇڭىردەن مەسكەيدىڭ قاقپاعىنىڭ شەتى كورىنىپ ودان سورپا تامشىلاپ تۇر . ءشىنارا جەڭىل كۇيگەنى بولماسا بۇل جولعى پارتىلاۋدا ونشاقىن جاعداي بولماعان ەكەن . مەيرامگۈلدىڭ مەسكەينىڭ بار ونەرىن ابدەن كورگەن ۇلكەندەر ءبىر اۋىزدان :

— مەيرامگۈل قارعام ، امان بولساڭدار بولدى ، سەنىڭ مەس- كەيىڭدى ابدەن كوردىڭ ،— دەيدى دە جولنى تۇسەدى . ءبىر ايدان كەيىن ءۇيدىڭ شىنەن ءبىر نارسە ساسىعاسىن مەيرامگۈل يىسكە-

لەپ ءجۇرپ جۇكتىڭ ارتىنان ءز-توزسىز كەتكەن ، كوگەرپ شىرگەن دومالاش جىلىكتى تاۋىپ الدى . كەزدەيسوق شىرعالاڭغا بولا جاسىپ قالاتىن ماۋلەن جوق ، مەسكەيدى قايتا تۈزەتپ مەي-رامگۈل ەكەۋى ەپتەپ ىستەتپ ءجۇردى . ءارقانداي نارسەگە ەپ كەرەك قوي . ماۋلەن ۇينە كىسى كەلگەندە باسنا موتانىڭ تومىل-دېرىغىن كىيىپ الپ ، حاۋپىسىزدىك شارالارىن مىقتاپ قولدا-نىپ ، كىسىلەرگە ”حاۋپىسىز تاماق ءتۈسىرۋدىڭ ءبىرىنىشى“ ەكە-نىن ايتىپ ، تىسقا شىعارىپ جىبەرىپ ، مەيرامگۈلمەن قوشتاسىپ ، كەلگەن كىسىلەر مەن مەيرامگۈل جانە بالالارى داۋالدىڭ ار جاعىنا بارىپ تەررورشىلار قويغان مەرزىمدى بومبىنى بايقاپ الاستاپ جات-قان ەرەكشە ساقشىلارعا كوز تىككەن بەيۋازدارداي الاڭدايتىن . ماۋلەن وت باسى شۇعىل كۇيگە ءوتىپ ، انالار بەكىنىسكە مىقتاپ تاسالانىپ العاسىن مەسكەيدىڭ قىسمىن تولىق شىعارىپ بارىپ ەسكىنىڭ الدىنا شىعپ تومىلدېرىغىن الپ ، حاۋپىتى جاعدايدا ەرەكشە ەڭبەك سىڭىرگەن قاھارمان ساقشىلارداي قورازدانىپ تۇ-رىپ كىسىلەر مەن ۇيندەگىلەردى شاقىرعاندا ، ەل ءۇشىن جانىن پيدا ەتپەك بولغان قاھارمانغا بىلدىرگەن قۇرمەتتەن كەم تۇسىپەيتىن الاقايلاعان ءۇن كىسىلەردەن دە ، مەيرامگۈلدەن دە ، بالالاردان دا ءبىر جولدا كوتەرىلەتىن . ماۋلەن ءار جولى وسىلاشا مەسكەيدىڭ اۋزىن اشقاندا ۇستەل ۇستىندە ماۋلەننىڭ قىقى-شويقى جازۋىمەن جازىلعان مىناداي مازمۇنداى ءبىر چاپىراق قاعاز تۇراتىن : ”ەگەر ولاي-بۇلاي بولپ كەتسەم ، جىناپ الاتىن قارىزدار : داكەشتەن الاتىن ءبىر سەركەش بار ، اعادان الاتىن ەكى داعار ارپانىڭ ۇرىعى بار ، كۇلامقان كەمپىر قارىز العان ءبىر ءجۇز ون سوم اقشا بار . ساناي وتىز باۋ ءشوپ العان . . .“ دەگەن سەكىلدى ماۋلەننىڭ دا-يىندىق وسىيەتى تۇراتىن .

مەيرامگۈل مەسكەينىڭ تۇتنۇ قاسىيەتىن تۈبەگەيلى وزگەر-
تىپ وعان كۈجەستەپ ، پالاۋ باسپ ، ءسۈت پىسىرىپ ، قاقپاعىنا
باسقا جاي مەسكەيدىڭ قاقپاعىن جاۋىپ تابىيى قايناتىپ ەت پىسى-
رىپ پايدالاناتىن بولدى . قىسمىدى مەسكەي قالڭ بولعاسىن جاپى-
سىپ قالعان پالاۋدىڭ قاعىن پىشاقپەن اياماي قىرسا دا بىلق
ەتپەيتىنى مەيرامگۈلگە ءتىپتى قولايلى بولدى .

مەيرامگۈل تۇڭغىش كەلىن ءتۈسىردى . كەلىننىڭ جاساۋىندا
ءبىر سۇ جاڭا قىسمىدى مەسكەي كەلىپتى . ول مەسكەيگە وسى
شاڭىراقنىڭ ۇلكەندەرى ۇدىرەيە قاراپ قالپىتى . تولىق ورتا وقى-
عان ۇلى مەن كەلىنى حانزۇشا تۈسىندىرمەسىن وقىپ مەسكەيلە-
رىن حاۋىپسىز پايدالانىپ ءجۇر . مەيرامگۈلدىڭ اتالارى مەن اپالارى
”تۈيە پىشكەن جەرىنە جولامايدى“ دەپ مەيرامگۈلدىڭ مەسكەينە
پىسىرگەن ەتتى جەۋگە باتىلدىق ەتە الماي ، باسقا جۈمىسپەن بارا
قالسا ، مەيرامگۈلدىڭ مەسكەينى كۆرسە بولدى الدى-ارتىنا قارا-
ماي ، الدە نەنى سىلتاۋراتىپ كەتىپ قالاتىن . ءوستى ءجۇرىپ
اقىرى ونىڭ سىتەتلىۋ قاسىيەتى وزگەرگەسىن بارىپ باراتىن بولعان
ەدى . نەمەرە كەلىنى ماۋلەن مەن مەيرامگۈلدىڭ قايتا-قايتا ايتۇد-
مەن ورازا ايندا ۇلكەندەردىڭ اۋزىن اشقىزۇعا سۈيەي سالىدى
پىيىلمەن راسمىيات ءۇشىن عانا شاقىرعان ەدى . سۇ جاڭا قىسمىدى
مەسكەيمەن ون بەس مىنۇتتا پىسىرگەن ەتتىڭ ءدامى ۇلكەندەردىڭ
اۋزىنا تاتىماعانى سونداي بەينە جىميالىق تىڭايتقىشپەن وسىرگەن ،
ەرتە پارىكتە پىسىرعان كۆكتات نەمەسە جەمىس-جىدەك سەكىلدى
ءنىل-ءسولسىز ، ءدام-تاتۋسىز ءبىلىندى . ۇلكەندەر اناۋ شىنايى
كۆڭىلىمەن قوناعاسى بەرگەن ، تاماق شۇنەن بەرەكەلى كەڭەسى
كۆپ ، مەيرامگۈلدىڭ مەسكەينىدە ەركىنشە تابىيى قايناعان ەتنىڭ
دامىنە مۇلدە جەتپەيتىنىن سەزدى . مەيرامگۈلدىڭ كەلىنى دە انا

مەسكەيى ەسكەرىپ ، ونان ەبىر رەت اتىلىپ ، ونان ولار تومىلىدە-
رىقپەن قاقپاعىن اشىپ بارىپ وسى بارىستى باستان كەشەرگەننەن
كەيىن اسنىڭ ەدامى تۈزلەتەن شىعار .

ساندال سارى

سىزدەر ەبىر ەۋىدىڭ سۆمۈز تاسۋىنان كوشى قونىنا ، وتىن
ارتۋىنان وتارعا بارۋىنا ، جەر قورۋىنان تويغا بارۋىنا دەيىن مىڭ
ەتپەي ۇستىنە العان بەلباسار انۋ قۇر اتان ، ەتول اتان ، بورداقى
اتان ، اقتا اتان ، ازعان اتان ، بىر اتان ، اشاڭ اتان ، تۇنعان اتان ،
ەداۋ اتان ، جىرىق اتانداردان پارىقتالىپ وزگەشە تۇراتىن ، جىعان
شىرىنى بويىنداى جۇمىسقا كومپىس ويسىلقارا ساندال اتاندى
جازعالى وتىرما دەپ ويلاپ قالماڭىز . جاسىنان تام جاعالاپ ،
قاپاستاعى تورعايدى كورىپ وسكەن مەن ، تۈلك پاتشاسى تۈيە
جونىندە ماندىمدى ەشتەمە جازا دا الماسپىن . مەنىڭ جازعالى
وتىرعانىم ، اقدالا اشۋ رايونىنان وسىنداعىلاردىڭ بۇرىنقى تۇراى
ارى قازىر دە ازىن-اۋلاق مالىن ۇسىرىپ تىرشىلىك تىنىسىنا
سەپتەپ وتىرعان ، اقداللىقتار تولىق قول ۇزبەگەن ، جارتاستىنى
جاعالاي قاتىنايتىن ساپپىعازىنىڭ سارى شارقىشى . ونى سونداعىلار
ساندال اتان ، ساندال سارى اتايدى . ساپپىعازىنىڭ سارىسى قاعىدا
بويىنشا ون ادامدىق كۈلك . ەگەر سارى شارقىش تۈيە تۈلگى
بولعان بولسا كۈشى از ، ەلسىز-شالاعاي تۈيە دەسە دە ، قىسى-جازى
بويىنا ەت الماي ، تويىنبايتىن—قاعىلجىڭ تۈيە دەسە دە ، جۇمىسقا
كوبىرەك ەمىنىلىپ ، قارا تەرگە تۇسىپ ، بولىرىپ ، قالجاۋراپ
قالعان—سوقتىققان تۈيە دەسەڭ دە ، شارشاعان—بىر اتان دەسەڭ

دە بولاتىنداي كومپىس تە كۇيسىز كولەك ەدى .
 ”اقساق تۇيەنىڭ ئۆزىنىڭ جەل ايداعان قاڭباق تۇسەر“ دەپ
 ساپىغازى وسى سارى شارقىشتى ”اتاسىدا كورمەگەندى بوتاسىدا
 كورپ“ وسىدا وتىراقتاسقاسىن ، قولدا باققان وتىز شاقىتى ۇسا-
 عىنا ءورس تابا الماي قالعان كەزدە ، تۇما الپساتار باجاسىنىڭ
 دەلدال بولۇمەن ، قورجاداى بىرەۋدەن قوراسىندا بار قاراڭ-قۇرا-
 ڭىنا باسپا-باس الماسىپ الپ ، ءوزى بۇرىننان ويلاپ كورمەگەن
 ويتاۋ مەن اقدالا اراسىندا العاش رەت ”اۋتوبۇز“ كىرەسىن باستاپ
 كەپ كەتتى ، ساپىغازىنىڭ زاك جۈنىدەگى ساۋاتى بەينە اقدالالىق-
 تار سەكىلدى ”ادام ولتىرسەڭ ، ءورت قويساڭ ، پوچتا توناساڭ
 جازالايدى ، قاتىناس شىرعالاڭىن تۇدىرىپ بىرەۋدى سوعىپ كەت-
 سەڭ زاك جازالايدى“ دەگەن سەكىلدى بالاڭ تۇسىنىك عانا ەدى .
 اللانىڭ سوزىمەن ايتقاندا كۇنالى ءس سىتەسەڭ عانا زاك كەرەك
 دەپ بىلەتىن . شۈپەرلىككە قاتىستى ، جولاۋشىلار كوللىگىنە قاتىس-
 تى قالىڭ كىناشكا مەن راسمىياتاردى تاپاق دەپ بىلمەيتىن .
 ءبىزدىڭ ساپىغازى سارسەنبى كۇن ساتىنە اۋتوكىرەكەشتىك
 جۇمىس باستاپ كەپ كەتتى . بۇل انشەينىڭى ءبىر باستالا سالعان
 جۇمىس مەس مال شارۋاشلىق كاسىبىنەن وسزامانعى ونەركا-
 سىپتەنۋگە قاراي سەكىرگەن ، بەينە اقدالالىقتاردىڭ وتىراقتاسقان-
 مەن بارابار ۇلى توڭكەرىستىك وزگەرىس دەۋگە بولاتىن ەدى .
 ءۇش كۇن بۇرىن اقدالا اشۋ رايونىنا ”ساپىغازى جارتاستىغا
 دەيىن كولەك قاتىناتادى ەكەن“ دەگەن حابار لەزدە تارالىپ ، ساپى-
 غازىنىڭ ءوز توڭىرەگىنەن-اق ون سەگىز جولاۋشى شىعا كەلدى .
 ساپىغازىنىڭ ءبىرىنشى رەتكى ساپارى وتە ءساتتى بولپ ، ەكى
 جەردە بۇزىلىپ ءتورت ساعاتتاي ايلانسا دا ، ەكى كۈندە امان-ەسەن
 ورالىپ ، جاڭا تىرلىك تىرىلىسىنىڭ تىنىسىنان تاقپان ناپاقاس-